

Vermogensoverdracht via schenkingen

Steun uw dierbaren op het moment dat ze dit
het meest appreciëren.

Crelan

Samen anders bankieren

1. Waarom schenken?	4
1.1 Schenken is vermogen overdragen	4
1.2 Voordelen van een schenking	5
2. Vormen van schenkingen	6
3. Zijn er belastingen verschuldigd op de schenking?	8
4. Tarief schenkbelasting	10
4.1 Schenkbelasting voor roerende goederen	10
4.2 Schenkbelasting voor onroerende goederen	11
4.3 Een slimme toepassing van de schenkbelasting	13
5. De schenking optimaliseren in functie van uw persoonlijke situatie	14
5.1 Gefaseerd schenken	14
5.2 Schenken en toch een inkomen behouden	16
5.3 Schenken en toch een vinger in de pap houden	20
5.4 Voorzorgsmaatregelen voor onvoorziene omstandigheden	22
6. Inbreng van de schenking bij het overlijden van de schenker	24
7. U wilt schenken. Wat moet u nu doen?	26

Waarom deze brochure?

Misschien overweegt u om uw kinderen of andere dierbaren financieel een duwtje in de rug te geven. Lees dan zeker deze brochure over schenkingen. Want wanneer u bij leven een deel van uw vermogen wegschenkt, helpt u uw dierbaren bij de realisatie van hun levensdromen op een ogenblik dat ze uw geld het beste kunnen gebruiken. Bovendien spaart u op die manier mogelijk ook belastingen uit.

In deze brochure verneemt u wat de voordelen van schenken zijn, hoe u een schenking doet, en hoe Crelan u daarbij kan helpen.

Wilt u meer weten? Maak dan zeker een afspraak met uw Crelan-agent. Onder punt 7 vindt u een plan van aanpak. Succes!

Crelan streeft naar zo correct en actueel mogelijke informatie, maar kan niet aansprakelijk gesteld worden voor eventuele onvolkomenheden in deze informatie. Voor gepersonaliseerd juridisch of fiscaal advies raadpleegt u best uw notaris of een gespecialiseerd jurist. Deze brochure werd afgesloten op 28/02/2020.

1. Waarom schenken?

1.1 Schenken is vermogen overdragen

Vermogen overdragen naar de (klein)kinderen, partner of andere begunstigen kan op verschillende manieren. De meest voorkomende zijn:

De wettelijke erfopvolging

Regelt u niets, dan worden uw bezittingen na uw overlijden onder uw erfgenamen verdeeld volgens de wettelijke regels.

Een schenking bij leven

Een schenking gaat onmiddellijk in. De geschonken zaken verdwijnen dus ogenblikkelijk uit uw vermogen.

Een testament (legaat)

Met een testament regelt u de verdeling van uw bezittingen na uw overlijden.

De begunstiging in een levensverzekering

Als u belegt in spaar- of beleggingsverzekeringen van het type Tak 21 of Tak 23, dan kunt u in de verzekeringspolis iemand anders als begunstigde aanduiden. Ook hier is het effect uitgesteld: de begunstigde krijgt het verzekerde bedrag na afloop van de polis.

Een huwelijkscontract

Dit contract bevat afspraken tussen gehuwde partners. Het bepaalt de bezittingen van de partners en wat er mee gebeurt na overlijden van één van hen. Dit noemt men de huwelijksvoordelen.

Familiaal pact (erfovereenkomst)

De nieuwe erfwet maakt het mogelijk met al uw erfgenamen in de rechte neerdalende lijn een globale overeenkomst te sluiten over uw erfenis. Een dergelijk pact maakt het mogelijk met bijzonderheden rekening te houden, zoals bijv. een gehandicapt kind of bepaalde financiële voordelen die één kind heeft genoten, om op die manier discussies na uw overlijden te vermijden. Dit pact gaat in na uw overlijden.

1.2 Voordelen van een schenking

In vergelijking met de andere vormen van vermogensoverdracht heeft de schenking enkele belangrijke voordelen:

U bepaalt het tijdstip van de schenking

In tegenstelling tot de andere vormen van vermogensoverdracht gaat een schenking onmiddellijk in. U kunt de schenking dus afstemmen op het moment waarop de begiftigde uw steun goed kan gebruiken.

U bepaalt als schenker wie wat krijgt

U bent vrij om te schenken aan wie u wilt, zolang u geen afbreuk doet aan de rechten van de reservataire erfgenamen (= kinderen en echtgenoot)¹. Op die manier kunt u bepaalde personen bevoordelen.

U kunt belastingen besparen

Roerende goederen schenken via een hand- of bankgift kan in principe gratis, voor zover u niet komt te overlijden binnen de drie jaar na de schenking. Laat u een schenking (vrijwillig of verplicht) registreren, dan is er wel schenkbelasting verschuldigd, maar deze is meestal lager dan de erfbelasting. Opgelet: een schenking van onroerende goederen dient altijd geregistreerd te worden.

Geen administratieve rompslomp

Een schenking vergt weinig formaliteiten. Roerende goederen kunt u in de meeste gevallen schenken zonder tussenkomst van een notaris. Om rechtsgeldig te zijn, moeten zowel de intentie tot schenken als de aanvaarding uitdrukkelijk aanwezig zijn. Het bewijs wordt geleverd door een meldingsbrief (dat ook de eventuele aanvullende voorwaarden en lasten bevat) van de schenker enerzijds en een bedankingsbrief van de begiftigde anderzijds. Nadien kan, indien gewenst, de schenking aan de hand van deze documenten geregistreerd worden.

Een schenking kan in de regel niet herroepen worden, maar het is wel mogelijk om verbintenissen aan de schenking te koppelen. In punt 5 gaan we daar dieper op in.

¹ Voor de kinderen bedraagt het reservataire deel de helft van de nalatenschap (ongeacht het aantal kinderen). De reserve van de langstlevende echtgenoot bestaat uit de helft van de nalatenschap in vruchtgebruik, of minstens het vruchtgebruik op de gezinswoning en de inboedel.

2. Vormen van schenkingen

Notariële schenking

Een notariële schenking is een schenking die gebeurt met een notariële akte. Die is verplicht voor:

- onroerende goederen
- effecten op naam, bijv. coöperatieve aandelen van CrelanCo
- schenkingen met voorbehoud van vruchtgebruik

Handgift

Een handgift is een schenking die geldig tot stand komt door de materiële overhandiging van een goed door de schenker aan de begiftigde. De materiële overdracht is cruciaal, vandaar dat enkel fysieke, roerende goederen (bv. juwelen, kunst, meubilair,...) kunnen worden overgedragen van hand tot hand. Een handgift van bankbiljetten kan in principe ook, maar dat raden we sterk af omwille van de veiligheid en de bewijskracht. Voor geld is een bankgift veel meer aangewezen, te meer omdat de wet van 18/09/2017 het gebruik van cash geld beperkt.

Bankgift

Tegoeden bij de bank kunnen eenvoudig via overschrijving van de rekening van de schenker naar de rekening van de begunstigde worden overgeschreven. Dat heet in de praktijk een *bankgift*.

Een bankgift is niet mogelijk voor:

- effecten op naam, zoals de coöperatieve aandelen van CrelanCo
- schenkingen van roerende waarden met voorbehoud van vruchtgebruik

Vanuit juridisch oogpunt is de bankgift een *onrechtstreekse* schenking, omdat uit de handeling (m.n. de overschrijving) niet meteen kan worden afgeleid of ze als schenking is bedoeld of niet. Voor een onrechtstreekse schenking is geen notariële akte vereist.

Schenkt u een som geld per overschrijving, laat dan het vak "mededeling" leeg, en vermeld dus NIET "gift". De overschrijving moet juridisch een neutrale handeling zijn opdat sprake zou kunnen zijn van een geldige onrechtstreekse schenking. Niet-naleving van deze vormvereiste kan ertoe leiden dat de bankgift als een rechtstreekse schenking wordt aangezien, waarvoor een notariële akte vereist is. De vrijgevigheid zal blijken uit de schenkingsdocumenten.

Andere onrechtstreekse schenkingen

Tal van financiële afspraken komen in de praktijk neer op een schenking. De handeling die wordt gebruikt is neutraal en men kan er niet onmiddellijk uit afleiden of ze al dan niet als schenking is bedoeld.

Voorbeelden:

- Ouders betalen enkele facturen wanneer één van hun kinderen een huis verbouwt. Als het niet

de bedoeling is dat het kind deze schuld terugbetaalt, dan doen de ouders in feite een (onrechtstreekse) schenking. De andere kinderen kunnen deze financiële tussenkomst inroepen als een schenking bij de bepaling van hun voorbehouden erfdeel in de nalatenschap van de ouders.

- Ook begunstigingsclausules in levensverzekeringen worden beschouwd als onrechtstreekse schenkingen.

Ongeacht welke roerende goederen u schenkt, zorg er altijd voor dat er ingeval van een handgift, bankgift of andere onrechtstreekse schenking een meldings- en bedankingsbrief wordt opgemaakt en verstuurd. Aan de hand van deze documenten kunt u bewijzen dat de gift meer dan drie jaar voor het overlijden plaatsvond waardoor er geen erfbelasting meer verschuldigd is om de schenking eventueel te laten registreren, zodat het niet tot discussies met andere erfgenamen hoeft te komen.

3. Zijn er belastingen verschuldigd op de schenking?

Bij de registratie van een schenkingsakte is er schenkbelasting verschuldigd. Dat heeft als gevolg dat er bij het overlijden van de schenker geen erfbelasting meer moet betaald worden op de waarde van de geschonken goederen, zelfs indien de schenker zou overlijden binnen de drie jaar na de schenking. Niet elke schenking dient echter verplicht geregistreerd te worden.

Handgift, bankgift of onrechtstreekse schenking

In geval van een handgift, bankgift of onrechtstreekse schenking beslissen de schenker of de begiftigde zelf om de schenking al dan niet te laten registreren. De registratie is niet verplicht. Laat u dergelijke schenking niet registreren, dan betaalt u geen schenkbelasting. Echter, wanneer de schenker binnen de drie jaar zou overlijden, dan komt de waarde van de schenking alsnog in zijn nalatenschap en dan is de -doorgaans veel hogere - erfbelasting van toepassing.

Bij een bankgift voor een groot bedrag kunt u de schenking opsplitsen in afzonderlijke delen. U moet dan niet meteen alles registreren, maar enkel het deel dat betrekking heeft op de hogere schijf van de schenkbelasting.

De registratie van de schenking kan ook op een later tijdstip gebeuren. Stel dat de gezondheidstoestand van de schenker binnen de drie jaar na de schenking plots verslechtert, dan kunt u op ieder moment de schenkingsdocumenten laten registreren om de schenkbelasting te betalen en zo de eventuele hogere erfbelasting te vermijden.

Voorbeeld

Een oude man (echtgenote overleden) schenkt aan zijn 2 kinderen elk 50.000 euro. Zelf houdt hij nog de eigen woning, een verhuurd appartement, en 60.000 euro roerend vermogen. Bij zijn overlijden zou elk kind dus nog 30.000 euro extra roerend vermogen krijgen en blijft er voor de berekening van de erfbelasting in het roerend gedeelte (zie grafiek onder 4.1.) nog een marge van 20.000 euro in de laagste tariefschijf van 3%.

Het is daarom zinvol om de schenking van 50.000 euro per kind op te splitsen in 20.000 die niet geregistreerd wordt en 30.000 die wel geregistreerd wordt. Leeft de ouder nog langer dan 3 jaar, dan is het gedeelte van 20.000 belastingvrij overgegaan. Zo niet wordt de 20.000 in de erfbelasting belast aan 3%, dat is evenveel als wanneer er onmiddellijk schenkbelasting zou betaald zijn.

Notariële schenking

Kiest u er (vrijwillig of verplicht) voor om de schenking voor een Belgische notaris te laten plaatsvinden, dan

moet deze akte altijd geregistreerd worden. Betaling van schenkbelasting is in dat geval onvermijdelijk.

Bij een notariële schenking van roerende goederen kan de schenkbelasting vermeden worden door de akte te verlijden via een notaris in Nederland (de zgn. "kaasroute")². Opgelet: indien u overlijdt binnen de drie jaar na de schenking zal er wel erfbelasting verschuldigd zijn op de waarde van de geschonken goederen.

² Circulaire Vlabel 2015/1 § 3.1 en Arrest Raad van State 12/06/2018.

4. Tarief schenkbelasting

Het percentage van de schenkbelasting wordt bepaald door de aard van de geschonken goederen (roerend of onroerend), de relatie met de begiftigde, en het gewest waarin de schenker zijn fiscale woonplaats heeft. De hierna vermelde tarieven zijn geldig op 28/02/2020.

4.1 Schenkbelasting voor roerende goederen

Bij roerende goederen is er een **vlak** tarief van toepassing.

Gewest	In rechte lijn, tussen echtgenoten en tussen samenwonenden ³	Tussen alle andere personen
Vlaanderen en Brussel	3%	7%
Wallonië	3,3%	5,5%

Voorbeeld

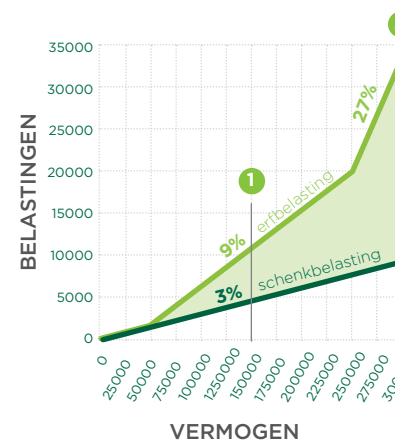
Piet schenkt een effectenportefeuille ter waarde van 550.000 euro aan zijn drie kinderen. De rechten bij een eventuele registratie van de schenking zijn 3% = 16.500 euro. Ieder kind betaalt 5.500 euro.

Vergelijking schenk- en erfbelasting

De schenkbelasting op roerende goederen wordt berekend aan een vlak tarief ongeacht het geschonken bedrag (donkergroene lijn). Daardoor komt die doorgaans veel lager uit dan de progressieve successierechten (lichtgroene curve). Enkel bij kleine nalatenschappen waarvoor een verminderingregel kan toegepast worden, is het mogelijk dat de erfbelasting lager ligt.

³ Met "samenwonenden" wordt bedoeld:
 - in Vlaanderen: wettelijk samenwonenden en feitelijk samenwonenden (dit zijn personen die minstens één jaar ononderbroken samenwonen en een gemeenschappelijke huishouding voeren).
 - in Brussel en Wallonië: wettelijk samenwonenden.

Verskil tussen schenk- en erfbelasting voor roerende goederen in rechte lijn (Vlaanderen).

Het groene gebied in de grafiek geeft de belastingbesparing weer bij een schenking tegenover een erfenis. Hoe groter het vermogen, hoe sterker het belastingvoordeel verhoudingsgewijs stijgt.

Voorbeeld **1** bij een roerend vermogen van 150.000 euro:
Schenkbelasting: 4.500 euro
Erfbelasting: 10.500 euro
Besparing: 6.000 euro

Voorbeeld **2** bij een roerend vermogen van 300.000 euro:
Schenkbelasting: 9.000 euro
Erfbelasting: 33.000 euro
Besparing: 24.000 euro

4.2 Schenkbelasting voor onroerende goederen

Bij onroerende goederen geldt er een **progressief** (d.i. opklimmend) tarief (gecumuleerd bedrag tussen haakjes).

Vlaanderen⁴, Wallonië en Brussel

Schijf (van ... tot)	In rechte lijn, tussen echtgenoten en tussen samenwonenden ⁵	Tussen alle andere personen
0 - 150.000,00	3% (4.500)	10% (15.000)
150.000,01 - 250.000,00	9% (13.500)	20% (35.000)
250.000,01 - 450.000,00	18% (49.500)	30% (95.000)
Vanaf 450.000,01	27%	40%

⁴ Er zijn specifieke tarieven van toepassing voor:
 - schenking van gebouwen onderworpen aan energetische renovatie of gebouwen die met een conformiteitsattest worden verhuurd
 - schenking van bouwgronden
 Vraag advies aan uw notaris.
⁵ Met "samenwonenden" wordt bedoeld:
 - in Vlaanderen: wettelijk samenwonenden en feitelijk samenwonenden (dit zijn personen die minstens één jaar ononderbroken samenwonen en een gemeenschappelijke huishouding voeren)
 - in Brussel en Wallonië: wettelijk samenwonenden.

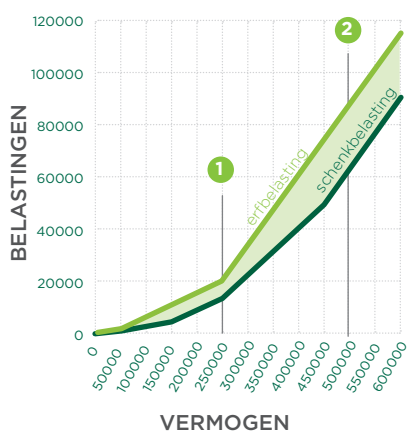
Voorbeeld

Jan schenkt de blote eigendom van zijn woning aan zijn drie kinderen. De waarde van de woning wordt geschat op 550.000 euro. De schenkbelasting zal in hoofdte van elk kind berekend worden op ieders aandeel in de onverdeelde blote eigendom: $550.000/3 = 183.333$. Ieder kind zal dus 7.500 euro betalen (150.000 aan 3% + 33.333 aan 9%).

Vergelijking schenk- en erfbelasting

De schenkbelasting op onroerende goederen wordt net zoals de erfbelasting berekend aan een progressief tarief. Daardoor is het verschil tussen beide minder groot dan voor roerende goederen.

Verskil tussen schenk- en erfbelasting voor onroerende goederen in rechte lijn (Vlaanderen).

Het groene gebied in de grafiek geeft de belastingbesparing weer bij een schenking tegenover een erfenis. Hoe groter het vermogen, hoe sterker het belastingvoordeel verhoudingsgewijs stijgt.

Voorbeeld 1 bij een onroerend goed van 250.000 euro:
Schenkbelasting: 13.500 euro
Erfbelasting: 19.500 euro
Besparing: 6.000 euro

Voorbeeld 2 bij een onroerend goed van 500.000 euro:
Schenkbelasting: 63.000 euro
Erfbelasting: 87.000 euro
Besparing: 24.000 euro

4.3 Een slimme toepassing van de schenkbelasting

Normaal is de schenkbelasting ten laste van de begiftigde. Maar als de schenker contractueel die schenkbelasting ten laste neemt, dan realiseert men altijd een fiscaal voordeel. Het bedrag aan schenkbelasting maakt in dat geval immers geen deel uit van de belastbare basis. Het feit dat de schenker de schenkbelasting zelf betaalt, wordt niet aanzien als een vrijgevigheid, ook niet als hij binnen de drie jaar overlijdt.⁶

Wanneer de akte van schenking vermeldt dat de schenker de schenkbelasting en de kosten van de schenkingsakte betaalt, dan houdt de begiftigde netto een groter bedrag over.

Voorbeeld

U wilt aan uw nichtje 100.000 euro schenken, zodat ze zich kan inkopen in een groepspraktijk.

Situatie 1: schenkbelasting ten laste van de begiftigde (Vlaanderen en Brussel)		Situatie 2: contractuele bepaling dat de schenker de schenkbelasting betaalt	
Schenker schenkt	100.000	Begiftigde krijgt	93.458
Begiftigde betaalt 7% rechten	- 7.000	Schenker betaalt 7% rechten	+ 6.542
Begiftigde krijgt	93.000	Totale uitgave voor schenker	100.000

Uw nichtje krijgt 458 euro meer.

⁶ Dit geldt ook voor de kosten die verbonden zijn aan de schenkingsakte (bv. ereloon notaris dossierkosten,...).

5. De schenking optimaliseren in functie van uw persoonlijke situatie

Een schenking gaat onmiddellijk in en kan in principe niet herroepen worden. Wat betekent dat nu concreet, en hoe kunt u daar een mouw aan passen?

- Een schenking vereist een **definitieve afstand** van uw bezit. Hier is het gezegde “gegeven is gegeven” van toepassing, maar u kunt wel een regeling treffen waarbij u de inkomsten of opbrengsten van de geschonken goederen behoudt. Een andere mogelijkheid is dat u gefaseerd schenkt, in plaats van alles ineens.
- Wie schenkt, **verliest zeggenschap** over de geschonken goederen. U kunt eventueel wel een aantal voorwaarden of lasten opleggen om een zekere controle over de geschonken goederen te behouden.
- Een schenking is **onherroepelijk**. U kunt wel voorzorgsmaatregelen inbouwen voor onvoorziene omstandigheden.

In dit hoofdstuk gaan we dieper in op de mogelijkheden om een schenking aan te passen aan uw persoonlijke situatie.

5.1 Gefaseerd schenken

Overweegt u een schenking, maar twijfelt u nog over het bedrag? Dan kunt u gefaseerd schenken. U start met een beperkt bedrag en helpt zo de begiftigde(n) al een stuk vooruit. Over enkele jaren kunt u dan altijd nog een bijkomend bedrag schenken.

Ook onroerende goederen kunt u gefaseerd schenken om zo in een lager tarief van schenkbelasting te blijven. De begiftigde wordt dan onverdeeld mede-eigenaar voor een aandeel in dat onroerend goed.

Laat u tussen twee opeenvolgende onroerende schenkingen aan dezelfde begiftigde een termijn van minstens 3 jaar, dan start het progressief tarief van de onroerende schenkbelasting terug in de laagste schaal, d.w.z. aan 3% in de rechte lijn of aan 10% daarbuiten. Hou er wel rekening mee dat u bij een gefaseerde onroerende schenking telkens opnieuw aktekosten betaalt.

Het kan soms nuttig zijn om ook roerende goederen in onverdeeldheid te schenken. Stel dat u effecten wilt schenken aan uw kinderen en daarbij wilt vermijden dat ze de portefeuille onbesuisd te gelde maken. Wanneer u de effectenportefeuille in onverdeeldheid schenkt, dan wordt er op naam van uw kinderen een gezamen-

lijke rekening geopend. Eén van de kinderen kan de effecten dan niet verkopen zonder de handtekening van de andere. Het spreekt vanzelf dat de onverdeeldheid het nut van de schenking beperkt en tot ruzie kan leiden. In het ideale geval blijft het daarom een tijdelijke overgangsmaatregel.

5.2 Schenken en toch een inkomen behouden

Het is mogelijk om een effectenportefeuille of geld te schenken en toch nog de periodieke inkomsten uit die beleggingen te behouden. Er zijn hiervoor 3 mogelijke oplossingen:

- schenking met voorbehoud van vruchtgebruik;
- schenking met de last om periodiek een afgesproken bedrag uit te betalen aan de schenker of derde (bv. echtgenoot schenker);
- schenking met de last om de medische kosten van de schenker te betalen.

Schenking met voorbehoud van vruchtgebruik

Volle eigendom kan uiteenvallen in blote eigendom en vruchtgebruik. Vruchtgebruik is een zakelijk en tijdelijk recht, waarbij een persoon (de vruchtgebruiker) andermans zaak mag gebruiken en de opbrengsten ervan verwerft. Zo mag de vruchtgebruiker bijvoorbeeld:

- de woning die hij in vruchtgebruik heeft bewoond of de woning verhuren en de huurgelden opstrijken;
- de intresten van een spaarrekening of kasbon en de dividenden van effecten innen.

Het vruchtgebruik is tijdelijk. Het eindigt bij het overlijden van de vruchtgebruiker⁷, wanneer de vruchtgebruiker verzaakt aan zijn recht of het vruchtgebruik aan een termijn verbonden was.

De blote eigenaar wordt op dat moment automatisch volle eigenaar door aanwassing van het vruchtgebruik bij zijn blote eigendom.

Bij een schenking met voorbehoud van vruchtgebruik krijgt de begiftigde niet meteen de beschikking over de goederen. Het motief van de schenking is in dit geval dan ook veeleer fiscaal, en niet om de begiftigde onmiddellijk te verrijken. Met het vruchtgebruik op geld, effecten of een volledige beleggingsportefeuille, blijft u als schenker nog intresten en dividenden innen en kunt u nog stemmen op een algemene vergadering van vennootschappen waarvan u het vruchtgebruik op aandelen behoudt.

Een schenking met voorbehoud van vruchtgebruik gebeurt altijd notarieel en is bijgevolg onderworpen aan schenkbelasting. Hoewel u enkel de blote eigendom schenkt, wordt de schenkbelasting toch berekend op de volle eigendom en dus ook over de waarde van het vruchtgebruik dat u zich voorbehoudt. Daartegenover staat dat er bij het einde van het vruchtgebruik schenk- noch erfbelasting verschuldigd zal zijn.

⁷ Sinds de inwerkingtreding van het nieuwe erfrecht met die uitzondering dat ingeval de schenker gehuwd is, de langstlevende echtgenoot het vruchtgebruik automatisch voortzet. De blote eigenaar wordt dus slechts volle eigenaar op het moment van het overlijden van die langstlevende echtgenoot.

Voorbeeld

Pierre bezit voor 700.000 euro beleggingen. Neemt hij geen voorzorgen, dan betaalt zijn dochter Els na zijn overlijden 141.000 euro successierechten. Pierre wil dit voorkomen, maar heeft de inkomsten van zijn beleggingen nodig om zijn pensioen aan te vullen. Daarom doet Pierre aan Els een schenking met voorbehoud van vruchtgebruik. Els betaalt daarop slechts 21.000 euro schenkbelasting, zonder dat ze ooit erfbelasting moet betalen.

Wilt u een roerende schenking doen met voorbehoud van vruchtgebruik, en toch schenkbelasting uitsparen? Dan kunt u de akte bij een Nederlandse notaris laten verlijden. Opgelet: stel dat u binnen de drie jaar na de schenking zou overlijden, dan is er wel erfbelasting verschuldigd, tenzij de Nederlandse akte uiterlijk de dag vóór het overlijden alsnog in België werd geregistreerd en er dus schenkbelasting wordt betaald.

Schenking met (facultatieve) last om periodiek een bedrag uit te keren

Een schenking met voorbehoud van vruchtgebruik van beleggingen met een vaste rente leidt in het huidige renteklimaat tot vrij lage periodieke inkomsten.

Een alternatieve oplossing is dat de schenker een last oplegt aan de begiftigde om periodiek (bijvoorbeeld maandelijks) een som te betalen zolang de schenker leeft. Die som mag natuurlijk niet overdreven zijn in functie van het geschonken kapitaal en de theoretische levensverwachting van de schenker. Anders doet die last de waarde van de schenking teniet.

U kunt voorzien dat het vaste bedrag van de periodieke last jaarlijks geïndexeerd wordt volgens een zelfgekozen index.

Een schenking met de last om periodiek een bedrag uit te keren kan nadelig zijn als achteraf blijkt dat de schenker dat bedrag eigenlijk totaal niet nodig heeft om in zijn levensonderhoud te voorzien. Op dat ogenblik wordt er terug vermogen opgebouwd bij de schenker ten koste van de begiftigde, wat wellicht helemaal niet de bedoeling was van die last. De schenker zou aan die last kunnen verzaken, maar een betere oplossing is om te werken met een last op

verzoek. In dat geval moet de last slechts uitgevoerd worden als de schenker erom vraagt en als hij die extra vergoeding dus echt nodig heeft.

Bij een facultatieve last wordt meestal ook een maximumbedrag voorzien. Als het bij te passen bedrag te hoog oploopt in verhouding tot het bedrag van de schenking, dan zou dat immers de geldigheid van de schenking als vrijgevigheid kunnen ondergraven.

Voorbeeld

De schenker kan een facultatieve last opleggen die bepaalt dat, in het geval de schenker zou worden opgenomen in een rust- of verzorgingsinstelling, en dat ingeval de kosten daarvan hoger zouden oplopen dan het pensioenbedrag de begiftigde het verschil tussen de werkelijke maandelijkse kosten en het pensioenbedrag bijpast.

Schenking met last om de medische kosten te betalen

Om te vermijden dat de schenker in financiële moeilijkheden komt wanneer hij zwaar ziek of hulpbehoevend zou worden, kan aan de begiftigde worden opgelegd dat hij later de eventuele medische kosten van de schenker moet betalen.

5.3 Schenken en toch een vinger in de pap houden

Vaak willen schenkers niet dat het geschonken vermogen aan om het even wat besteed wordt. Liefst zou de schenker een zekere controle blijven uitoefenen, maar dat is juridisch onverzoenbaar met de basisprincipes van een schenking. Toch bestaan er verschillende mogelijkheden om een bepaalde vorm van controle in te bouwen.

Vorbehoud van vruchtgebruik

Een schenking met voorbehoud van vruchtgebruik zorgt ervoor dat de schenker de opbrengsten van zijn vermogen behoudt. Dat betekent ook dat zijn akkoord nodig is om de portefeuille te verkopen of te herbeleggen.

Ontbindende voorwaarde

Als de schenking een specifiek doel heeft, bijvoorbeeld als steun voor de aankoop van een woning, dan kunt u de ontbindende voorwaarde voorzien dat het geld na x jaar terugkeert als het niet gebruikt werd voor dat doel. Later kunnen schenker en begiftigde nog altijd de termijn verlengen of in onderling overleg afzien van deze voorwaarde.

U kunt een last voorzien die bepaalt dat de schenking op een bepaalde manier belegd moet worden, bijvoorbeeld in veilige effecten met periodieke opbrengst, en overeenkomen dat de niet-uitvoering van die last een ontbindende voorwaarde vormt.

Vervreemdingsverbod

Een vervreemdingsverbod beperkt de aanwending van de schenking. U kunt bijvoorbeeld eisen dat het geld niet mag ingebracht worden in de huwelijksgemeenschap. Een vervreemdingsverbod moet beperkt worden in de tijd (bv. het overlijden van de schenker) en kan gekoppeld worden aan een ontbindende voorwaarde.

Onthoud dat uw schenking een blijk van vrijgevigheid moet zijn. Voorwaarden kunnen helpen om de vrede in de familie te bewaren, maar extreme eisen zijn contraproductief en kunnen er zelfs toe leiden dat de schenking niet rechtsgeldig is.

Maatschap

Als u wenst dat uw kinderen eigenaar zijn van een vermogensbestanddeel maar dat u als ouder nog het volledige zeggenschap behoudt, dan kunt u beleggen via een vennootschap. Daarvoor wordt gebruik gemaakt van een vennootschap, de zogenaamde "maatschap", waarvan de inkomsten belast worden in hoofde van de vennoten ("maten") in de personenbelasting.

Het oprichten van een maatschap is specialistenwerk. Contacteer hiervoor altijd een notaris of een gespecialiseerd jurist. Vertrouw niet enkel op statuten die u van het internet kunt downloaden.

5.4 Voorzorgsmaatregelen voor onvoorziene omstandigheden

Hoewel een schenking principieel onherroepelijk is, kan de schenker toch bepalen dat de schenking terugkeert wanneer er zich een gebeurtenis zou voordoen die onafhankelijk is van de wil van de schenker.

Een veelvoorkomend voorbeeld van een dergelijke clause is het **conventioneel beding van terugkeer**. Die clause houdt in dat wanneer de begiftigde na de schenking eerder overlijdt dan de schenker, de schenking terugkeert in het patri-

monium van de schenker alsof die nooit heeft plaatsgevonden.

De uitvoering van dat conventioneel beding wordt beschouwd als een uitgesteld facet van de oorspronkelijke schenkingsovereenkomst, zodat er geen schenk- of erfbelasting verschuldigd is. In geval van een schenking aan een persoon die geen erfgenamen nalaat in de rechte lijn kan zo'n conventioneel beding van terugkeer bovendien een grote besparing opleveren inzake erfbelasting.

Voorbeeld

Iemand schenkt 50.000 euro aan een behulpzame buurman. Maar de buur overlijdt eerst en heeft enkel een broer als erfgenaam. Met een conventioneel beding van terugkeer komt de 50.000 euro terug naar de schenker zonder enige belasting. Zonder beding van terugkeer zou het geld naar de broer van de buurman gegaan zijn die er erfbelasting op moest betalen.

Het conventioneel beding van terugkeer kan ook optioneel zijn, zodat de schenker bij het overlijden

van de begiftigde zelf kan kiezen of hij het al dan niet inroept.

Het conventioneel beding van terugkeer kan in specifieke gevallen een heel belastingvriendelijke planningstechniek zijn.

Voorbeeld

Twee oudere broers zonder erfgenamen in rechte lijn schenken aan elkaar elk 50.000 euro met een conventioneel beding van terugkeer bij vooroverlijden. Wie van beiden ook eerst overlijdt, de 50.000 die de langstlevende broer geschonken heeft aan de eerst overledene keert terug als modaliteit van de schenking en bijgevolg zonder schenk- of erfbelasting.

6. Inbreng van de schenking bij het overlijden van de schenker

Een schenking aan (klein)kinderen is een voorschot op de erfenis

Sinds 1/09/2018 wordt een schenking aan erfgenamen in de rechte neergaande lijn (kinderen, kleinkinderen) altijd beschouwd als een voorschot op het erfdeel, zelfs

wanneer dat niet zo uitdrukkelijk in de schenkingsakte vermeld staat. Dat wil zeggen dat bij het overlijden van de schenker, de schenking moet ingebracht worden in de nalatenschap. Tenzij dit anders wordt bepaald door de schenker.

Voorbeeld

Een erfenis van 150.000 euro moet verdeeld worden over 2 kinderen. Eén van de kinderen kreeg eerder 50.000 euro cadeau. Dat bedrag moet ingebracht worden in de nalatenschap: $150.000 + 50.000 = 200.000$, te verdelen over 2 = 100.000. De inbrenger krijgt daarvan nog slechts 50.000.

Waardebepaling van de schenking bij de inbreng in de nalatenschap

Vóór 1/09/2018 werden roerende goederen gewaardeerd aan hun waarde op het moment van de schenking, en onroerende goederen aan hun waarde op het moment van overlijden. Bovendien moest de inbreng in principe in natura gebeuren.

Sinds de wijziging van het erfrecht op 1/09/2018 gebeurt de inbreng in de erfenis altijd aan de geïndexeerde

tegenwaarde sinds de datum van de schenking, en dat zowel voor roerende als onroerende goederen. Dit geldt niet wanneer de schenking met voorbehoud van vruchtgebruik plaatsvond, gezien de begiftigde nog niet meteen het 'meesterschap' heeft over de geschonken zaak. In dat geval kijkt men naar de intrinsieke waarde op het ogenblik dat de begiftigde het meesterschap verwerft, eventueel mits indexatie tot aan het overlijden van de schenker.

Vreest u dat de waardebepaling tot discussies kan leiden bij de latere inbreng in de erfenis? Dan kunt u daar in uw testament rekening mee houden, of er via een notariële erfovereenkomst afspraken over maken met de erfgenamen.

Schenking met vrijstelling van inbreng

Het is ook mogelijk om een schenking te doen aan erfgenamen in de rechte neergaande lijn die niet moet worden ingebracht in de nalatenschap. Op die manier kunt u een van uw kinderen extra's geven, zolang het beschikbare gedeelte van uw nalatenschap niet wordt overschreden.⁸

Als u wilt dat uw schenking aan een van uw kinderen niet als een voorschot op de erfenis beschouwd wordt, dan moet u dat uitdrukkelijk in het schenkingsdocument vermelden. Een schenking zonder deze clausule kan later nog veranderd worden in een schenking mét vrijstelling van inbreng, maar daarvoor is dan wel een testament, een notariële schenkingsakte of een erfovereenkomst nodig.

Voorbeeld

Pierre heeft drie kinderen: Els, Jan en Bart. Bart heeft het financieel niet zo breed als Els en Jan, en daarom wil Pierre hem geld geven voor de renovatie van zijn woning. Pierre maakt een schenkingsdocument op met de clausule "vrijstelling van inbreng". In de nalatenschap van Pierre wordt Bart zo bevoordeeld met een groter deel dan hij normaal had kunnen verkrijgen.

Een schenking gedaan aan andere erfgenamen dan in de rechte neergaande lijn of aan derden wordt

steeds geacht buiten erfdeel te zijn gebeurd, tenzij anders bedongen.

Overweegt u een schenking met vrijstelling van inbreng? Bespreek dit dan openlijk met de andere erfgenamen en leg uw bedoelingen uit. Zo voorkomt u familieruzies! Sinds de nieuwe erfwet is het mogelijk dit soort van handelingen te verwerken in een globaal "familiepact".

⁸ Het beschikbare gedeelte van de nalatenschap bedraagt de helft, ongeacht het aantal kinderen.

7. U wilt schenken. Wat moet u nu doen?

Bespreek uw intenties met uw bankier en met de begiftigde(n)

Wilt u een deel van uw bezittingen aan uw dierbaren schenken? Neem dan eerst contact op met uw Crelan-agent. Hij zorgt voor de nodige formaliteiten en regelt de praktische

overdracht van uw tegoeden bij Crelan. Best is dat u samen met de toekomstige begiftigde(n) een afspraak maakt voor een gesprek met uw Crelan-agent. Zo kunt u allemaal samen in het agentschap rustig de praktische details doornemen.

Waar u op voorhand al eens over moet nadenken

- Hebt u een huwelijkscontract? Zo ja, wat staat erin vermeld?
- Hoe groot is uw roerend en onroerend vermogen? Welk deel zou u willen schenken?
- Bent u enige eigenaar van de goederen, komen deze uit het gemeenschappelijk vermogen, of gaat het om goederen in onverdeeldheid?
- Welke familieband hebt u met de begiftigde? Is de begiftigde meerderjarig of minderjarig?
- Indien de begiftigde ook een erfgenaam is, is de schenking bedoeld als een voorschot op de erfenis, of wilt u dat ze buiten het erfdeel van de begiftigde valt?
- Stel dat de begiftigde voor u overlijdt, wilt u dan dat de goederen naar u terugkeren?
- Wilt u een bepaalde modaliteit koppelen aan de schenking, of een zekere controle behouden?

Laat u goed adviseren

We raden u aan om daarnaast zeker ook advies in te winnen bij een notaris of andere deskundige jurist wanneer u:

- onroerende goederen wilt schenken (dat moet altijd per notariële akte)
- roerende goederen wilt schenken met voorbehoud van vruchtgebruik
- zekerheid wenst te verkrijgen over het bedrag dat u maximaal kunt schenken zonder de reservataire erfgenamen te benadelen
- voorwaarden of lasten wenst te verbinden aan de schenking

ONTHOUD

Schenken is een interessante manier om vermogen over te dragen

U wilt uw dierbaren een steuntje in de rug geven wanneer die uw vrijgevigheid het hardst zullen waarderen? Dan is een schenking een goede manier om een deel van uw bezittingen over te dragen. Let wel: een schenking is in principe altijd definitief en onherroepelijk. Gegeven is gegeven!

Spreek erover met uw Crelan-agent

In uw Crelan-kantoor kunt u terecht voor een schenking van tegoeden op rekening. Spreek erover met uw agent!

Disclaimer

Deze tekst is bedoeld om u te inspireren bij een vermogensoverdracht en om aan te geven hoe Crelan u daarbij kan helpen, maar is geen fiscaal-juridisch advies. Er kunnen bijgevolg geen rechten aan worden ontleend.

Meer informatie of een
vrijblijvend adviesgesprek?
Uw Crelan-agent helpt u graag.

www.crelan.be

Crelan

Samen anders bankieren